

Tebe ano, tebe ne

EU vychází vstříc Srbům, jinak ale na Balkáně váhá

□ ANNEKE HUDALLA

O rychlém vstupu do evropské sedmadvacítky si Srbové mohou zatím nechat jen zdát. (Protest proti nezávislosti Kosova, Bělehrad 2008)

Jak se asi dnes cítí Nikola Gruevski? Od roku 2006 je premiérem Makedonie a po celou tu dobu dělal vše pro to, aby zemi vedl do Evropské unie. Se sousedy se dohodl na společných hranicích, zprivatizoval státní podniky a úspěšně zreformoval justici. Odměny ze strany Unie se však nedočkal: přestože minulý týden Evropská komise už podruhé doporučila, aby Brusel zahájil s Makedonií jednání o vstupu, členské státy se už celý rok na takovém kroku nedokážou shodnout.

Vstřícnost EU si naopak užívá jiný stát. Ministři zahraničí států EU koncem října rozhodli, že na žebříčku kandidátských zemí o jeden stupeň povyšují Srbsko. Měl to být „dárek“ za to, že Bělehrad polevil ve svém tvrdém postoji vůči nezávislosti Kosova. Je ale spravedlivé „odměnit“ srbskou vládu už jen za to, že konflikt, který sama zapříčinila, dále nevyostřeje? Nebylo by logické, kdyby makedonský premiér Gruevski – a nejen on – měl pocit hořkosti, že EU měří dvojitým metrem? Jakou strategii vlastně Brusel sleduje vůči Balkánu a jak jsou na tom jednotlivé státy?

Politika jemných rozdílů

„Dovolte, abych na začátku vysvětlil, proč na rozšiřování EU stále ještě záleží,“ zahájil český eurokomisár Štefan Füle minulý úterý tiskovou konferenci. A věty, které následovaly, se v ničem nelišily od toho, co bruselští úředníci káží už mnoho let: členství v EU přispěje k politické a ekonomické stabilizaci Balkánu a tím k prosperitě a míru v Evropě jako celku. Už od roku 2000 Brusel proto opakuje, že stejně jako sousední Rumunsko a Bulharsko také státy „západního Balkánu“ mají dveře do EU otevřené, pokud splní politické a ekonomické podmínky.

Na rozdíl od předchozích kol rozšiřování rozděluje EU aktuální aspiranty na členství do různých skupin: zatímco takzvané kandidátské země podmínky členství v zásadě splní a teoreticky mohou zahájit jednání o vstupu, takzvaní potenciální kandidáti stále ještě mají před sebou hodně reformních úkolů. O tom, kdo je „kandidátem“ a kdo ještě není, rozhoduje nejprve Evropská komise, a potom šéfové vlád členských států. A jak ukazuje tabulka, kromě Chorvatska, Makedonie a (od minulého týdne)

Černé Hory zatím žádná země západního Balkánu status „kandidáta“ od komise nezískala.

Horká půda

Důvodů pro zdrženlivost Bruselu je dost: ve všech státech regionu bují korupce a organizovaný zločin (včetně obchodu s lidmi), nezaměstnanost se pohybuje nad 30 procenty, ekonomika v žádném státě nedosahuje ani 40 procent průměru EU. Nejhorší situace je v Kosovu a Bosně, kde lze stěží mluvit o „suverénním státu“. Kosovo ještě formálně neuznaly ani všechny členské státy EU a tato země, stejně jako Bosna, existuje pod patronátem OSN a EU, jejichž zmocněnci mají větší politickou moc než místní volené orgány.

Ale i státy se stabilnější strukturou stojí na vratkých nohách. V Makedonii se sice v roce 2001 podařilo ukončit násilí mezi slovanským a albánským obyvatelstvem, jenže stačil jeden krátký článek o albánských dějinách v nové encyklopedii, kterou vydala Akademie věd ve Skopje, aby opět propukly nepokoje. V Albánii zase vláda a opozice celý jeden rok válčily kvůli výsledkům parlamentních voleb z června 2009. Pořádaly se obrovské demonstrace, hladovky, parlament byl půl roku bojkotován. Výsledkem těchto sporů je, že Evropská komise minulý týden odmítla Albánii povýšit do skupiny „kandidátů“.

O zralý demokratický stát se samozřejmě nejedná ani u Srbska. V devadesátých letech rozpoutalo ve jménu „ochrany“ Srbů nejhorší válku v Evropě od dob Hitlera, ale srbská vláda dodnes nedokázala chytit válečného zločince Ratka Mladiće. Srbský prezident Boris Tadić se sice letos omluvil za masakry ve Srebrenici a Vukovaru, ale vláda stále ráda mluví o ochraně Srbů v sousedních státech, například v Bosně. Na domácí půdě řadí nacionalisté v černém, kteří pochodují Bělehradem, pálí albánskou vlajku, házejí pumy na sídla demokratických stran, mlátí účastníky pochodu za práva homosexuálů. Studie různých neziskových organizací i samotné Evropské komise nejsou příliš povzbudivé: omezení svobodných médií, hluboké vnitřní spory o budoucnost země, slabá ekonomická soutěž. Přesto ministři zahraničí EU koncem října rozhodli, že Evropská komise má k srbské žádosti o členství zpracovat stanovisko. Důvodem této vstřícnosti je, že podobně jako při posledním rozšiřování o státy střední Evropy stojí dnes EU před složitým dilematem.

Ztráta autority

Na jedné straně zkušenost s Rumunskem a Bulharskem, přijatými v roce 2007, dodnes

děsí úředníky v Bruselu a vybízí k velké opatrnosti, kromě jiného také proto, že zvyšuje odpor obyvatelstva „staré Evropy“ k dalšímu rozšiřování (podle průzkumu Eurobarometru z loňského léta bylo 52 procent respondentů proti). Problém spočívá v tom, že bič, kterým Brusel může pohánět jednotlivé státy k reformám, funguje jen do okamžiku přiletí do Evropské unie. Pak už může jen bezmocně přihlížet.

Na druhé straně experti na Balkán a také vlády nových členů EU varují, že příliš zdržen-

sedá nejdůležitější albánské strany v Makedonii prohlásil, že albánští Makedonci by mohli do EU vstoupit sami - bez slovanských Makedonců, kteří ve sporu s Řeckem odmítají jakýkoli ústup. Jakkoli nerealistická je taková představa, svědčí o slábnoucí soudržnosti uvnitř státu.

Cukr pro Srbsko

EU reagovala v posledních letech na žádosti balkánských států o zahájení jednání vždy opatrným „ne, ale“. Faktem však je, že neváhala v jednotlivých případech využít svůj vliv k urychlení

vala, protože termín vstupu balkánských zemí je tak jako tak hodně vzdálen.

Evropský think tank ECFR (European Council on Foreign Relations) ve své studii z letošního května žádá komisi, aby ihned začala pečlivě srovnávat stav institucí a legislativy jednotlivých balkánských zemí a zkoumat, jak pokročily v přibližování se EU. Obavy z příliš rychlého vstupu prý nejsou namístě: „Když už poměrně rozvinutému státu, jako je Chorvatsko, trvalo zhruba osm let, než dokončil přístupová jednání, tak ostatní státy nepřistoupí dříve než v roce 2020.“

	UZAVŘENÍ ASOCIAČNÍ DOHODY	PODÁNÍ ŽÁDOSTI O VSTUP DO EU	STAV PROJEDNÁNÍ ŽÁDOSTI	JEDNÁNÍ O VSTUPU
CHORVATSKO	říjen 2001	únor 2003		Od roku 2005, 22 z 35 kapitol je předběžně uzavřeno, se vstupem se počítá v roce 2013.
MAKEDONIE	duben 2001	březen 2004	Od října 2009 komise dvakrát doporučila zahájení přístupových jednání, rada však zatím jednání zelenou nedala.	
ČERNÁ HORA	říjen 2007	prosinec 2008	Komise minulý týden doporučila status „kandidáta“ udělit, před zahájením jednání však jsou nutné další pokroky při implementaci zákonů.	
ALBÁNIE	červen 2006	duben 2009	Komise minulý týden odmítla status „kandidáta“ udělit kvůli nedostatkům v oblasti demokracie a právního státu.	
SRBSKO	duben 2008	prosinec 2009	Komise připravuje stanovisko, čeká se v druhé polovině roku 2011.	
BOSNA A HERCEGOVINA	prosinec 2007			

livý postoj Bruselu přispívá k obnovení nacionalistických nálad a nedemokratické politiky.

Váhání Bruselu oslabuje na Balkáně jeho autoritu, čehož s radostí využívají například srbští nacionalisté, kteří agitují proti EU a viní ji z podpory nezávislosti Kosova. V Makedonii zase slábnoucí autorita Bruselu ohrožuje křehký mír mezi tamními etnickými skupinami. Zdánlivě banální spor o název státu s Řeckem (kvůli němuž Makedonie nesměla vstoupit do NATO a který blokuje jednání o členství v EU) má v takové situaci nečekané důsledky. Před-

politického vývoje podle svých představ. To platí především pro Srbsko, které je považováno za klíč k míru na Balkáně.

Když byly v roce 2008 volby, Brusel podpořil proevropského Borise Tadiće slibem finanční injekce pro Srbsko (165 milionů eur) a zahájením jednání o zrušení víz. A této logice také odpovídá aktuální vstřícnost vůči Bělehradu.

Expertí na Balkán považují tuto politiku Bruselu za správnou. Zároveň urgují Evropskou komisi, aby proces rozšiřování dále neprotaho-

Kladně hodnotí přístup Bruselu k Srbsku také Filip Tesař z pražského Ústavu mezinárodních vztahů, protože „Srbsko určitě není připraveno hůře než třeba Černá Hora nebo Albánie“. Chlad EU vůči Makedonii považuje za nespravedlivý, ale to neznamená, že „kvůli tomu by měly ostatní země čekat“. Problém EU vidí v tom, že spor mezi Řeckem a Makedonií chápe jako spor dvou států, místo toho, aby do něj „konečně vstoupila jako mediátor“. A s tím by určitě souhlasil i makedonský premiér Nikola Gruevski. ■

Česká spořitelna Premier rozumí nadstandardním potřebám klientů

Česká spořitelna Premier má ambici stát se prestižní značkou českého finančního trhu na vysoké úrovni.

Český trh zaznamenává nový trend, kopírující vývoj ve vyspělých zemích. V České republice existuje početná skupina úspěšných lidí, kteří mají vysoké nároky a požadavky na bankovní služby – prvotřídní úroveň, diskretnost a individuální přístup jsou pro ně samozřejmostí. Tito úspěšní lidé vyznávají osobitý životní styl a upřednostňují prestižní značky. Česká spořitelna zareagovala na požadavky a potřeby této bonitní skupiny klientů a přesně jim na míru vytvořila exkluzivní službu Česká spořitelna Premier. Tato služba se opírá o čtyři základní pilíře:

- 1) **diskretnost pro klienta** a jeho finanční prostředky v **exkluzivních pobočkách** České spořitelny Premier, určených pouze pro ně;
- 2) **komplexní bankovní servis** na špičkové úrovni, který je založený na **vysoké kvalitě a profesionalitě** všech poskytovaných služeb;
- 3) **nabídka exkluzivních produktů a služeb zdarma** určených výhradně pro klienty České spořitelny Premier;
- 4) **profesionální servis** a pomoc **osobního Premier bankéře**, který je klientovi k dispozici a poskytuje mu komplexní finanční poradenské služby.

Klienti České spořitelny Premier se také stanou držiteli unikátní prestižní platební karty České spořitelny Premier VISA Infinite, která je jedinou na trhu. Tato karta mimo jiné poskytuje nadstandardní cestovní pojištění, vstup do 600 letištních salonků po celém světě, pomoc v nouzi (emergency service) a služby osobního asistenta (concierge). Vzhledem k exkluzivitě této služby je její poskytování podmíněno splněním vstupních podmínek. Těmi jsou převodní pravidelného měsíčního příjmu ve výši alespoň 100 000 Kč na Osobní účet Premier nebo jeden milion korun v úsporách a investicích na účtech Finanční skupiny České spořitelny. V současné době jsou klientům k dispozici dvě pobočky České spořitelny Premier v Praze, a to v ulici V Celnici a v ulici Radlická, a dále v Brně na náměstí Svobody. Další pobočky se budou otvírat v nejbližší době.

Čerpáno z www.cspremier.cz

